

Dato: 15. januar 2007

Dokument nr. 315458

Kirkeministeriet
 3. Kontor
 Sagsbehandler
 Rasmus P. Larsen

Indkomne høringsvar i forbindelse med høringen over *Rapport fra arbejdsgruppen om gejstlige læresager m.v.*

Indledning

Ved brev af 9. november 2006 (dokumentnr. 293631) udsendte Kirkeministeriet *Rapport fra arbejdsgruppen om gejstlige læresager* i offentlig høring.

Rapporten blev tilsendt stiftsøvrighederne, biskopperne, Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening, Landsforeningen af Menighedsråd, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte, Dansk Kirkemusikerforening, Danmarks Kirketjenerforening, Danmarks Kordegneforening, Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Foreningen af Præliminære Organister, Dansk Organsit og Kantor Samfund, Foreningen af Sognemedhjælpere i Danmark, 3F Fagligt Fælles Forbund, Danske Sømands- og Udlandskirker, Foreningen af Grundtvigske Valg- og Frimenigheder, Københavns Universitets Teologiske Fakultet, Århus Universitets Teologiske Fakultet, Folkekirkens Institut for Præsteuddannelse.

Samtidig hermed offentliggjorde Kirkeministeriet en pressemeddelse på sin hjemmeside, i tilknytning til såvel rapporten som høringsbrevet/-listen.

Af høringsbrevet fremgik, at høringsvar skulle være ministeriet i hænde inden udgangen af 2006.

Kirkeministeriet har modtaget følgende høringsvar:

Kirkemin. dok. nr.	Afsender af høringsvar
311151	Stiftsøvrigheden over Haderslev stift
312453	Stiftsøvrigheden over Aalborg Stift
313113	Stiftsøvrigheden over Roskilde Stift
312783	Stiftsøvrigheden over Århus Stift
313395	Stiftsøvrigheden over Lolland-Falsters Stift
312957	Stiftsøvrigheden over Københavns Stift
313397	Stiftsøvrigheden over Ribe Stift
313758	Biskoppen over Viborg Stift
313921	Den danske Præsteforening
311294	Danmarks Provsteforening
310744	Landsforeningen af Menighedsråd
312383	Dansk Organist og Kantor Samfund
309618	Danmarks Kordegneforening
313556	Danske Sømands- og Udlandskirker

313769	Foreningen af Grundtvigske Valg- og Frimenigheder
313762 (mail) og 314429 (papir)	Det Teologiske Fakultet, Aarhus Universitet (fremsendelserne er indholdsmæssigt enslydende)
313789	Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet
312812	Biskop emeritus Henrik Christiansen, Aalborg (side 1 og side 2-9)
313908 (mail) og 313923 (papir)	Menighedsfakultetet, Århus (fremsendelserne er indholdsmæssigt enslydende)

Som det fremgår har ministeriet således modtaget høringsvar fra kilder, der ikke var anført på listen over formelle høringsparter.

De modtagne høringsvar

Generelt giver de modtagne høringsvar udtryk for en positiv modtagelse af rapporten. En række høringsvar benævnes bl.a. rapporten som et rosværdigt initiativ, som både god og grundig og med et indhold af afbalancerede løsninger.

Stiftsøvrighederne over hhv. Aalborg Stift, Københavns Stift og Ribe Stift, kan alle tilslutte sig rapporten og dens anbefalinger.

Det samme kan Stiftsøvrigheden over Haderslev Stift, idet det dog forudsættes, at såfremt kirkeministeren ansætter en allerede ordineret præst, hvor den stedlige biskop i indstillingen anfører ikke at kunne udfærdige kollats, skal ministeren foretage en afklaring af om en anden biskop vil påtage sig tilsynet med præsten, jf. § 3 i lov om adgang for biskopper til fritagelse i visse tilfælde for at føre tilsyn med en menighed og dennes præst.

Stiftsøvrighederne over Roskilde Stift, Århus Stift og Lolland-Falsters Stift, samt Københavns Universitets Teologiske Fakultet har alle oplyst, at de ikke har bemærkninger til rapporten.

Danmarks Provsteforening finder rapporten god og grundig, og kan tilslutte sig dens konklusioner.

Foreningen af Grundtvigske Valg- og Frimenigheder kan tilslutte sig rapportens forslag. Foreningen bemærker bl.a., at rapportens afsnit om de særlige forhold vedr. valgmenigheder og valgmenighedspræster er klart og grundigt.

Landsforeningen af Menighedsråd tilslutter sig anbefalingerne, idet foreningens bestyrelse dog finder, at det samlede bispekollegie, og ikke blot den tilsynsførende biskop, bør udpege de to øvrige tjenestegørende biskopper til det rådgivende undersøgelsesudvalg.

Dansk Organist og Kantor Samfund ønsker ikke at kommentere rapportens kapitel 3-7.

Om kapitel 8 udtaler foreningen, at den finder rapportens forslag om indskrænkning af kirkefunktionærers valgbarhed til menighedsråd betænkelig,

uden dokumentation af nødvendigheden herfor. DOKS foreslår derfor, at Kirkeministeriet undersøger omfanget af konkrete eksempler på habilitetsproblemer hos menighedsrådsmedlemmer, der samtidig er ansat i sognet.

DOKS er dog åbne overfor en regel om, at hverken præst, kirkefunktionær eller andre med ansættelsesmæssig tilknytning til sognet eller provstiet kan vælges til formand, næstformand eller kontaktperson for menighedsråd.

Danmarks Kordegneforening kan generelt støtte rapportens forslag.

Foreningen kan desuden støtte princippet om, at kirkefunktionærer ikke er valgbar i ansættelsessognet. Da foreningen ikke finder, at der er en entydig definition af begrebet "kirkefunktionær", vil foreningen gerne deltage i en drøftelse af en nærmere definition for tabt valgbarhed, så ulogiske situationer ikke vil forekomme i praksis.

Danske Sømands- og Udlandskirker anfører, at de af organisationen ansatte og udsendte præster bør være omfattet af loven, på lige fod med de af Kirkeministeriet ansatte præster.

Aarhus Universitets Teologiske Fakultet har fundet det naturligt alene at udtale sig om den del af rapporten, der direkte omtaler ansatte ved fakultetet eller potentielt inddrager dem.

Fakultetet foreslår et egentligt stående 'lærenævn', da ad hoc-nedsatte undersøgelsesudvalg åbner mulighed for en vis uensartet sagsforberedelse. Et stående 'lærenævn' foreslås evt. tillagt kompetence til at tage sager op af egen drift, så det ikke kun er biskoppen der kan initiere læresager.

Fakultetet finder det rimeligt, at akademiske ph.d.- og doktorgrader anerkendes som udtryk for teologisk sagkundskab. Sådanne formelle kompetencer må naturligvis kombineres med en persons realkompetencer i forbindelse med udpegning af teologisk sagkyndige.

Den danske Præsteforening tilslutter sig forslaget om, at kirkefunktionærer ikke skal være valgbar til menighedsrådet dér, hvor de er ansat.

Foreningen tilslutter sig ligeledes forslaget om, at menighedsrådsmedlemmer kan miste deres valgbarhed, såfremt de har bragt sig i afgjort modsætning til folkekirken. De forudsætter dog, at sag herom kun kan indbringes for stiftsøvrigheden af personer, der har valgt til menighedsrådet i det pågældende sogn.

Om læresager finder foreningen, at erfaringsmaterialet er sparsomt. Foreningen kan desuden ikke tilslutte sig, at alene biskoppen bestemmer, om læresag skal rejses, da det forrykker balancen mellem stat og kirke. Foreningen anfører bl.a., at efter den nuværende ordning står kirkeministeren parlamentarisk til ansvar når en læresag rejses.

Præsteforeningen betvivler, om det foreslåede rådgivende undersøgelsesudvalg kan arbejde frit og objektivt, og problematiserer den vægt, udvalgets konklusioner vil få i fht. præsterettens behandling af en følgende læresag. Foreningen mener desuden, at det krænker præstens retssikkerhed, at alene biskoppen udpeger medlemmerne af det rådgivende undersøgelsesudvalg.

Foreningen overvejer endvidere, om biskoppen bør have ekstern juridisk bistand – f.eks. fra Kirkeministeriet – i læresagsspørgsmål, da stiftsadministrationens objektivitet betvivles.

Præsteforeningen ønsker, at præster kan forlange læresag rejst mod sig selv, så der ikke opstår tvivl om hvorvidt en præst befinder sig indenfor folkekirkenes bekendelsesgrundlag, hvis en biskop ikke rejser læresag.

Udpegning af teologisk sagkyndige skal ske på en måde, så der ikke rejses tvivl om hverken teologisk kompetence eller bredde i gruppen af sagkyndige. Den faglige kompetence skal dokumenteres ved et højere niveau end blot kandidatgrad, dvs. doktor- og ph.d.-grad eller lektorbedømmelse fra et universitet eller tilsvarende dokumenterbar teologisk kvalifikationer.

Foreningen tager endelig afstand fra, at tillægge bispeeksamen en selvstændig ansættelsesmæssig betydning, da en sådan ikke fremgår af lovgivningens generelle betingelser for ansættelse som præst i folkekirken.

Biskoppen over Viborg Stift kan tilslutte sig rapportens forslag til procedure til forberedelse af gejstlige læresager, samt rapportens omtale af bispeeksamen.

Biskoppen foreslår dog, at en præst skal kunne forlange læresag rejst mod sig selv, så man undgår mistanke om, at en biskop undlader at rejse læresag, for i stedet at iværksætte en sag om uegnethed.

Biskoppen foreslår desuden, at sager om menighedsrådsmedlemmers valgbarhed henlægges til bispeembedet i stedet for til stiftsøvrigheden.

Menighedsfakultetet i Århus tilslutter sig fuldt ud rapportens forslag om ændring af lov om valg til menighedsråd.

Menighedsfakultetet finder desuden klogt, at man undlader at skabe et egentligt 'lærenævn' i folkekirken, ligesom de støtter forslaget om at øge antallet af teologisk sagkyndige dommere fra to til tre.

Menighedsfakultetet finder det vigtigt, at de, der optages på grundlisten, har teologisk tyngde, og at de kan distancere fra deres egne holdninger. Derfor finder Menighedsfakultetet, at krav om ph.d.-grad, eller en på anden vis dokumenteret teologisk indsigt og vurderingsevne, vil være fornuftigt.

Menighedsfakultetet finder det rimeligt, at det er biskopperne, der som tilsynsmyndigheder rejser læresag og leder forundersøgelsen. Til gengæld bør biskopperne ikke have indflydelse på udpegningen af teologisk sagkyndige til grundlisten. Menighedsfakultetet finder det rimeligt, at både de og Dansk Bibel-Institut i København får lov til at foreslå kandidater til grundlisten over teologisk sagkyndige, som Menighedsfakultetet i øvrigt mener bør være offentligt.

Endelig mener Menighedsfakultetet, at en læresag mod en biskop bør kunne rejses af to af landets biskopper i fællesskab.

Biskop emeritus Henrik Christiansen har anført en række betæneligheder vedr. sammensætningen af det rådgivende undersøgelsesudvalg, ligesom han

anfører betænkelighed ved rapportens forslag om offentliggørelse af det rådgivende undersøgelsesudvalg skriftlige redegørelse, idet den form for offentlighed kan have betænkelige følger for en evt. domstolsbehandling. Henrik Christiansen taler i stedet for, at der oprettes et egentligt lærenævn.

Henrik Christiansen er enig i rapportens forslag om, at der ikke skal bestå adgang for en præst til at forlange læresag rejst mod sig selv. Han er endvidere enig i rapportens omtale af bispeksamens rolle, ligesom han anbefaler, at ansættelsesbreve udstedes *conditionaliter*.

Henrik Christiansen tilslutter sig rapportens forslag om loyalitetskrav for valgte menighedsrådsmedlemmer, men anbefaler en genovervejelse – evt. i form af en begrænsning – af rapportens forslag om udelukkelse af kirkefunktionærers valgbarhed til de(t) menighedsråd, som de er ansat hos.